

Onhan se totta, kun se lukee lehdessä

Onnettomuuskuvaukset voivat joskus olla jopa hauskoja. Toimittajat tekevät työtään uskollisesti ja panostavat luonnollisesti kaikkensa, jotta lehti myy. Tämä on länsimaisen markkinatalouden perusehto eikä siinä mitään. Kuinka hyvin raflaavat otsikot tai tapahtumien mahtipontinen käsittely sitten kuvaavat todellisuutta onkin jo toinen juttu.

Hyvä esimerkki on jokatalvinen merkittävä uutinen jossain iltapäivälehdessä: ”Liukas keli heitti auton ojaan!” En ole vielä nähnyt keliä joka omatoimisesti tekisi tuollaista ilman, että kuljettajalla olisi siinä jo-

tain osaa tai arpaa. Mutta eihän lehti myisi, jos ko. tapahtuman otsikko kirjoitettaisiin muotoon: ”Auto suistui ojaan kuljettajan ohjausvirheen vuoksi!” Siispä on lupa hieman liioitella... vai onko?

Tuore uutinen elokuulta kertoi, että ”Vesibussi karahti karille kapteenin juututtua vessaan”. Taatusti herätti mielenkiintoa suuren yleisön keskuudessa. Oliko karilleajon syynä todella vessaan juuttuminen vai se, että ohjauspyörän ääressä ei sillä hetkellä ollut ketään? Jälleen kerran tapahtuman todellinen kuvaus olisi todennäköisesti ollut vähemmän kiinnostava kuin hieman väritetty lukijan tirkistelytarvetta ruokkiva otsikko. Epäoleellisten seikkojen korostaminen lienee tässäkin enemmän myyntiä kasvattava kuin totuuteen pyrkivä toimintamalli.

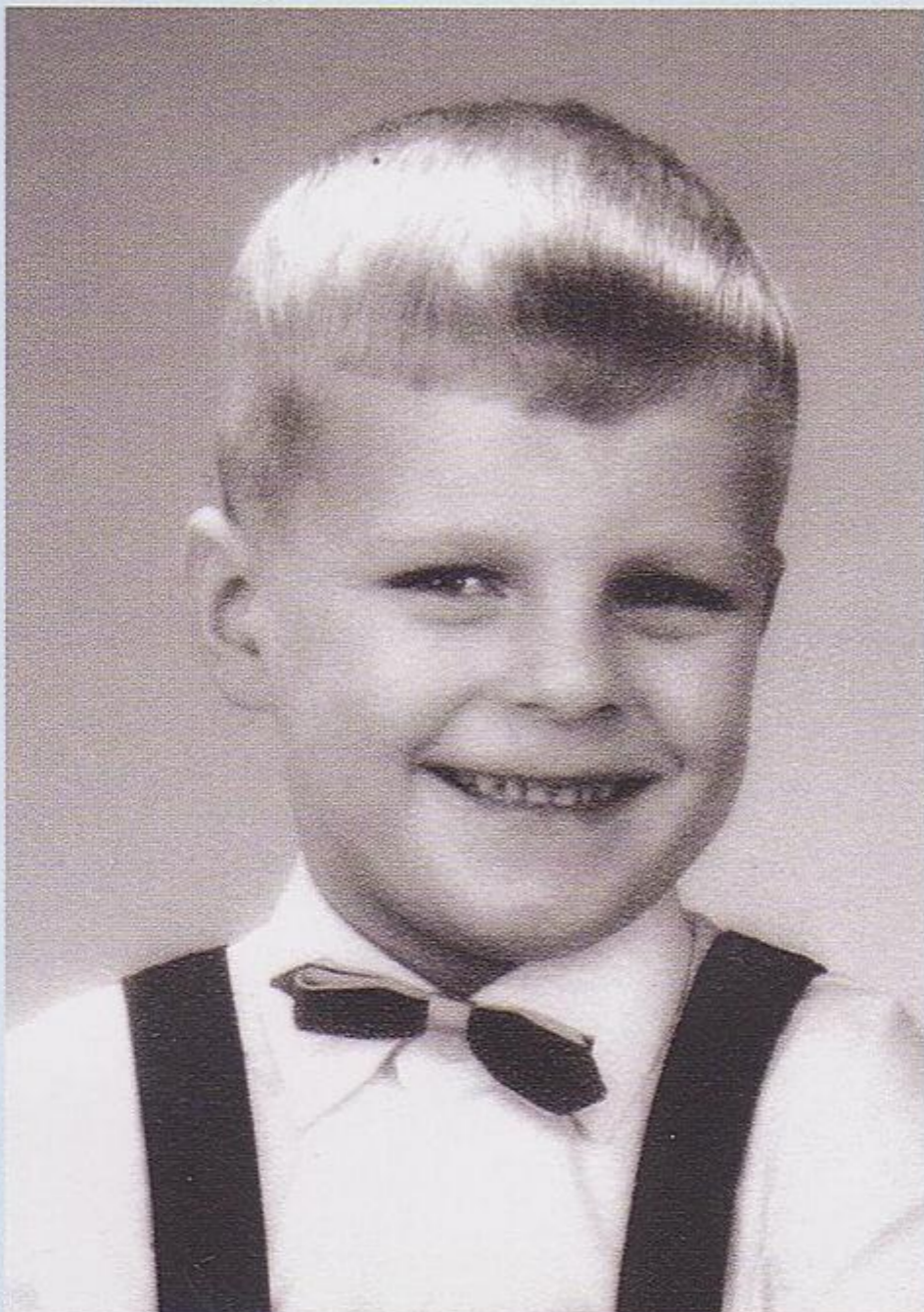
Koulussa matematiikan tunnilla meille opetetaan pyörityssääntöjä. Lähtökohtaisesti niiden sanoma on, että tarvittaessa voidaan ilmoittaa hieman todellisuudesta poikkeava tulos, jos se vallitsevissa olosuhteissa on tarkoituksenmukaista. Tällä periaatteella voimme siis - saadaksemme vaikka työkaverimme kauteelliseksi - hyvin sanoa, että ”lomalla paistoi aurinko lähes joka päivä” vaikka todellisuudessa se paistoi vain hieman yli puolet ajasta. Uimaveden lämpötilasta puhumattakaan... Samaa kaavaa voidaan soveltaa miltei jokaiselle elämän alueelle. Menestyksellisesti. Eräs tunnettu poliitikko tapaa sanoa, että ”kannatukseni

on vankkaa laajoilla alueilla”. Pyörityisperiaatteen mukaisesti lähtöarvo voi hyvin olla, että joku siellä täällä on antanut äänensä...

Käytämme päivittäisessä kanssakäymisessämme paljon yo. periaatteen mukaisia pyörityssanoja kuten erittäin, merkittävästi, lähes, jopa, hyvin jne. Ne saavat lauseemme usein vaikuttamaan paljon positiivisemmilta kuin ne alunperin ovatkaan... vai ovatko sittenkin? Menestykö se parhaiten joka pyöristelee eniten?

Pyöristellään!

Harri Sane



Kirjoittaja on turvallisuuskouluttaja, Espoon pурсeuran kommodori ja Espoon Veneilyturvallisuusyhdistyksen puheenjohtaja sekä Suomen Purjehdus ja Veneily ry:n matkapurjehdustoimikunnan puheenjohtaja.